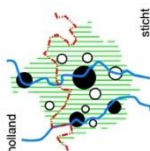

NIEUWSBRIEF

November 2015

STICHTS-HOLLANDSE HISTORISCHE VERENIGING

opgericht in 1957

gevestigd te Woerden

werkgebied: de (voormalige) gemeenten: Bodegraven, Driebruggen, Harmelen, Kamerik, Linschoten, Montfoort, Oudewater, Snelrewaard, Willeskop, Woerden, Zegveld
secretariaat: Bastion Willem 33, 3445 DG Woerden / tel: 0348 419 277 / mail@shhv.info / www.shhv.info
bank: IBAN: NL05 INGB 0000 330797 t.n.v. Stichtings-Hollandse Historische Vereniging te Woerden
KvK-nummer: 40.46.44.34

Van de voorzitter Enkele dagen geleden verzorgde ik een spreekbeurt in Venlo. Prachtige oude stadskern en een boeiende geschiedenis vanwege de ligging op de grens de historische invloedssferen van Duitsland (Pruissen), Frankrijk, België en Nederland. Maar ook een gehavende stadskern, waarin de wonden die de Tweede Wereldoorlog sloeg, nog goed te zien zijn. De belangrijkste kerk heeft een nieuwe toren. Maar mijn gehoor (veelal ouder dan ik) verzekerde mij dat de oude veel mooier was... En er was nog iets opmerkelijks. Na

de oorlog is er een inventarisatie gemaakt van hoeveel oude panden er nu eigenlijk waren in Venlo. Want bij de herstelwerkzaamheden werd ontdekt dat soms een 'recent' gebouwde gevel het eigenlijke gebouw aan het oog onttrok. Een snelle – niet destructieve – manier bleek om in 'verdachte' panden te kijken naar ... de zoldering! Aan de hand van het houtwerk was een goede datering mogelijk. En zo kwamen panden aan het licht die oorspronkelijk dateren uit de 11^e eeuw! Kijken en opmerkzaam zijn. Wie oog heeft voor historie, ziet eigenlijk veel meer. En als je ziet met welk geduld en liefde voor het vak restauratiewerkzaamheden zijn uitgevoerd, dan werkt dat aanstekelijk. Ook in de plaatsen binnen het SHHV-verzorgingsgebied kennen we tal van prachtige gebouwen die, dankzij de inspanning van velen, behouden zijn voor het nageslacht. Of we ze allemaal gevonden hebben? Geen idee. Maar ... wel stof tot nadenken. Of om verder opzoek te gaan. Misschien wel op de eigen zolder... Ik wens u natuurlijk dát, en veel leesplezier met deze Nieuwsbrief!

Niek de Kort

Programma van activiteiten

Donderdag 19 november

Ds. Haitsma lezing over de Wederdopers in samenwerking met de Lutherse kerk in Woerden

"De bloedwreker is achter u"

De laatste, bloedige aanslagen van de radicale wederdopers in Rijnland (1535-1536)

De Lutherse kerk in Woerden (toegang gratis)

Donderdag 19 november 20.00-22:00 uur

Lezing door Sander Wassing, historicus o.a. verbonden aan de Erasmus Universiteit.

Deze lezing zal gaan over de beweging van de Wederdopers die in de jaren dertig van de zestiende eeuw actief was. Ook mannen en vrouwen uit Woerden en Bodegraven sloten zich indertijd aan bij deze beweging en de Goudse historicus, Sander Wassing, die gefascineerd raakte door dit verhaal, komt ons vertellen over hun motivatie indertijd. Hij heeft hier veel onderzoek naar gedaan. Hij vat het onderwerp van de lezing kort samen in zijn titel "De bloedwreker is achter u".

De heiligen worden gered. Voor de ongelovigen is er geen ontkomen. Haast u om uw levenswil...De bloedwreker is achter u'. Deze onheilspellende woorden werden in de historische roman van G.C. Hoogerwerff in de mond gelegd van Jan van Batenburg (1495-1538), een berooide edelman die in de jaren 30 van de zestiende

eeuw aan het hoofd stond van een groep radicale wederdopers. De Batenburgers, of 'Zwaardgeesten', trokken

NIEUWSBRIEF

November 2015

rovend en moordend door de Nederlanden: alles was geoorloofd om de wereld te zuiveren van ongelovigen en de komst van de eindtijd een handje te helpen.

Zonder twijfel waren de radicale wederdopers van 1530 tot 1536 de grootste bedreiging voor de gevestigde orde. Dat was al gebleken toen zij in 1534 de macht grepen in Münster om daar het Nieuwe Jeruzalem op aarde te stichten. De Münsterse wederdopers stonden onder leiding van de Leidse Jan Beukelsz. Nadat Münster heroverd was vielen de wederdopers in splintergroeperingen uiteen. Eind 1535 doken zij op in de omgeving van Den Haag en in Hazerswoude en pleegden daar een reeks bloedige aanslagen.

Nabij IJsselstein vonden ook openlijke bijeenkomsten van wederdopers plaats en in Woerden was de schout genoodzaakt een inval te doen in een molen, waar wederdopers wapens hadden verstopt.

Waarom wilden verschillende mannen en vrouwen uit Woerden en Bodegraven in 1534 naar Münster om het Nieuwe Jeruzalem te helpen stichten? Welke Woerdenaren waren dat en hoe liep het met deze personen af? Aan welke gevaren stonden de eerste wederdopers bloot en welk leven leidden de wederdopers? Deze vragen worden tijdens de lezing aan de orde gesteld.

De lezing wordt gehouden door de heer **Sander Wassing** (1987), die in 2013 is afgestudeerd als historicus aan de Universiteit van Leiden en werkzaam is als freelance historicus. Hij is momenteel als assistent-onderzoeker werkzaam voor de Erasmus Universiteit Rotterdam en analyseert daarbij hypotheek van plantagehouders uit het achttiende-eeuws Suriname en Frans Guyana.

Bodegraven: Sint Willibrordus kerk viert 150-jarig lustrum

Lezingen van Cor Schram

Vrijdag 13 november (11.00 en 14.00 uur) en zaterdag 14 november (10.30)

Locatie Willibrorduskerk, Overtocht 20, Bodegraven

Dit jaar is het 150 jaar geleden dat de Sint Willibrordus kerk in Bodegraven is gebouwd. De architectuur van deze neogotische kerk is van de Roermondse architect Pierre Cuypers. Ter gelegenheid van dit jubileum organiseert de Parochie en de SHHV drie lezingen over de architectuur van deze kerk door **Cor Schrama**, cultuurhistoricus, groot kenner van het werk van Cuypers en eerder sprak hij in Woerden over de Bonaventurakerk.

Ook zullen kerkschatten tentoongesteld worden en is er een historische foto presentatie van de kerk. Op bovengenoemde tijdstippen zullen de lezingen worden gegeven en ter afsluiting is er op zaterdag 14 november om 12.30 uur een orgelconcert door P. Verhoogt.

Zaterdag middag 7 November

Najaar excursie naar Huygens museum Hofwijck, Voorburg

Deze excursie is volgeboekt

Vooraankondigingen programma in december

Dinsdag 8 December

"Verschil moet er zijn... Boerderijen en erven in Zuid Holland"

De Dam (toegang gratis)

Dinsdag 8 december van 20.00-22.00 uur

Lezing door de heer Frits van Oostroom

In een klein land als Nederland zijn er verschillende boerderijtypen. Wie kent niet de Noord-Hollandse stolp of de

NIEUWSBRIEF

November 2015

Zuid-Limburgse vakwerkboerderij? Ook in de provincie Zuid-Holland zijn de verschillen in boerderijbouw groot. De akkerbouwboerderijen op de Zuid-Hollandse eilanden zijn heel anders en groter dan de veehouderijen in Delfland en Schieland met hun lage stallen. In deze laatste regio's wordt het hooi bewaard in hooibergen, terwijl het in de Waarden binnen de boerderij wordt opgeslagen.

De verschillen uit zich ook in de indeling van het boerderijgebouw, de inrichting van het erf en de aard van de bijgebouwen. Overal treffen we streekeigen of lokale varianten aan met eigen vormen. In de lezing zal, met behulp van veel beeldmateriaal, een afwisselend en soms verrassend beeld worden geschetst van grote en kleine verschillen tussen boerderijgebouwen, erven en bijgebouwen in Nederland en Zuid-Holland. Als illustratiemateriaal wordt o.a. gebruik gemaakt van de prachtige boerderij-aquarellen die de Rotterdamse architect Jan Verheul tussen 1920 en 1940 maakte. Vanzelfsprekend wordt ook aandacht besteed aan boerderijen rond Woerden.

Frits van Oostroom is boerderijonderzoeker en o.a. bestuurslid van de Zuid-Hollandse Boerderijenstichting en van Agrarisch Erfgoed Nederland.

Vraagbaak

In de meidagen van 1940 werd i.v.m. mogelijke inundatie de bevolking van Groenekan geëvacueerd en het vee afgevoerd. Het stond in de nacht van 13 op 14 mei zolang op de markt in Woerden om vervolgens verdeeld te worden over boerenbedrijven daar in de omgeving. Na de oorlogsdagen kwamen de koeien terug naar Groenekan. Het was voor de boeren voor en achter de Waterlinie een hele zorg. Als lid van de Hist. Vereniging Maartensdijk ben ik bezig met een artikel hierover. Zijn er mogelijk foto's van (of aangaande) het tijdelijk verblijf van dit vee in Woerden en omgeving of misschien zelfs een publicatie. Bij voorbaat dank voor uw antwoord naar:

hoebinkwim@gmail.com

W. Hoebink

Overige zaken

Nieuw boek: *Boer en erfgoed* in Kamerik door Cees Meijers

Medio november verschijnt van de hand van Cees Meijers een nieuw boek met als titel ***Boeren erfgoed in Kamerik***. Het boek is 200 pagina's dik en kost € 25,00 per stuk (excl. eventuele verzendkosten). Een leuk Sinterklaas-cadeau of in het kerstpakket? Bestellen bij cees.meijers@filtnet.nl; Vanaf 16 november is het boek ook in winkels in Woerden en Kamerik te koop!

Gevonden: schriftje met aantekeningen

Na de lezing van Renger de Bruin over de Napoleontische tijd op maandagavond 26-10 in Het Kasteel is er een schriftje met veel gedetailleerde aantekeningen over de lezing gevonden.

De eigenaar hiervan kan zich melden bij het secretariaat: mail @shhv.info

Tentoonstelling Routes of Liberation

"Routes of Liberation, European Legacies of 2nd World War", is een unieke, rondreizende tentoonstelling over het grootste gewapende conflict

in de wereldgeschiedenis en biedt meerdere perspectieven op de recente Europese geschiedenis. Hoe hebben we onze vrijheid verloren, herwonnen en wat moeten we ervoor doen in de toekomst?

De tentoonstelling is bij Zorgcentrum Careyn Weddesteyn, Utrechtsestraatweg 50 in Woerden, van 10 november tot en met 6 december; open: ma/vr: 7.30-18.00 en za/zo: 9.30-16.30. Toegang gratis. Als SHHV lid bent u uitgenodigd voor de opening op maandag 9-11 a.s. om 19.00 door Burgemeester Molkenboer. Zie attachment.

